

“ԱՐԵՎԵԼԻ”
ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՈՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՅՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՒՍ, ԳՈՐԻՍ

ԲԱՏԱՆՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱՐԵՐ
Կ. Պոլսոյ համար արեւիկան 50 ԴՕ.
Վեցամսեայ 45 ԴՕ.
Գաւառներու համար արեւիկան 60 ԴՕ.
Վեցամսեայ 60 ԴՕ.
Օսար երկիրներու համար արեւիկան 80 ԴՕ.
Վեցամսեայ 80 ԴՕ.
Թղթաւարի ծովեր մեք վրայ

10 ԳՐԱՐ

Արեւել

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱՉԳԱՅԻՆ

10 PARAS

ارمنجه بوی و سیاسی نشره
ساحب امتیازی فرهنگ بر آریه
در چاپخانه
AREVLIK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons/plé, Galata

ԹՈՒՐԲԻԱ ԻՆՉՊԵՍ ԿԵ ԽԱՂԱՂԻ

ՍԱՆՏԱՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԻՆՉՊԵՍ ԿԱՄԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Անգլիոյ ինչպէս որ մարդասիրութեան, արդարասիրութեան և փափկանկատութեան կողմէ արեւելեան ժողովուրդներէն ոչ մէկէն վար կը մնան, չըսեալ անոնց միայն զանազան ընկող իրենց Սահմանադրութիւնը բնաւարտել և բացարձակ ինքնակալութեանը իշխել փոքր ժողովուրդները, այլ նաեւ զխառնակութեան զանազան օրինակներու դատաւարութեանը անոնց վերադարձնելու եղանակները անոնց հաստատելէ ետքը:

Ապտիւլ Համիտ ալ ուրիշ լոյս զահեղեցի ընկող և արգելադրող պէտք չէ թաւալանաւաճ, այլ արդարութեան գերազանց հարկը վճարելով՝ տալ իրեն վերջին պատիժը, այսինքն զիկէ զինքը Կարտա Ս. և Լուի Ժ.Մ. ի զով կառավարաւոր կամ կարիքները ծածկող մասնաւոր պատժեցին զանոնք՝ բնաւարտութեանը արմատախիւ ընելու և անոր վերադարձի հետամուտ խաւարամիտ ու լուրջանդ տարերը միանգամ ընդ միշտ յետահայեցեցնելու համար: Զիչ միեւնոյն քաղաքական իմաստութիւնը ինչպէս և արդարութեան անողոք հարկը անխառնափոխ կերպով կը պահանջէ որ զանազան իմաստներու և արգելադրող միայն չպատժուի արխանաբաւ Ապտիւլ-Համիտ, որ և իր կատարել կորուսի հրապարակաւ: Երկուստ քառաւորութեան մը ետքը՝ որ տարակոյս չկայ թէ զինքը թիւրապապակի փաստերով մասնաւոր պատժեցին զանոնք՝ Կը յաւանդէ և իրեն օտմանեան քաղաքական նաեւ կը փափաքէր ու կը պահանջէր միանգամ միայն որ իրենց արդարութեանը որոշէ իր դատաստանի զաւրիւրը, որուն հետեւանքով իր մասնաւոր վճռութիւնը տարակոյս չէր է: Եւ այդ վճիռն ալ պէտք է գործադրուի անպատճառ: Մարդաբանական ամենաբարձր մէկ հրապարակին մէջ բարձրակարգ կառավարման մը վրայ, որ պէտք չէր ամէն մարդ տեսնէ ու համոզուի թէ ինչպէս Ապտիւլ Համիտ այլ եւս չկարող կրնայ վերադառնալ զօրինակէն, նոյնպէս անոնք պիտի ըլլայ թուրքերու մէջ Համիտեան ընթերցումը վերադարձը: Այդ ատենը միայն կը տեւի, կը կտրուի և յաւանդանքն իր փնտրանքն իր անձին, ու զիկէ և քաղաքականութեանը սիրահար խաւարամիտները, յետադիմականները, խառնակութեանը մարդասպանները և իրենց մեծ ու փոքր, յայտնի կամ անյայտ համայնները ու արքանիկները թէ՛ մասնաւոր քաղաքական և թէ՛ թուրքերու բոլորական զաւաճումներուն մէջ: Այսպիսի ամենին վաղեմի բնաւարտ Ապտիւլ-Համիտ անձին վրայ արդարութեան հարկին այսպիսի վճարումը մը բարեբար արդեւորութիւն մը պիտի ընէ նաեւ: Ինչպէս և Պարսկաստանի մէջ, զի Չարեմ ու Շահը համարուեալ անձնակներ լինելով եւս պիտի կրնան իրենց երկրին սահմանադրութիւնները ըրուեալով իր փողովը պայմանաւորութիւնը կապելով:

Իսկ ինչ Ապտիւլ-Համիտ կենդանի թողուի, ինչ տեսնելու գաւառները մէջ ալ գրեւոր ու ինչ զգուշացնող ալ պահուած ըլլայ, միշտ յոյս մը կրնայ ներշնչել իր երբեմնի կուսակցներուն օր մը արդարութեանը: Ինչպէս և թաւալաններու, զէթ Աստուրիէ տեղեւ Համիտի զուտ զերը և ընդհանուր փոխադրող այդ յոյսը կրնան տալ և ըստ այնմ իրենց չանատակութիւնները գործել և արագալի յոյսով յոյսաբեր ալ: Ապտիւլ-Հ. Եւ յետոյ, ո՞վ գիտէ, զուտէ աստիճան ուրիշ զօրքաւանակներ նախանշելով Րուսիոյ բանակներուն փառքին ու արդեւորութեանը յիմարանան ի նպատակ զանազան ընդհանրի պահուած Արեւելեան շարժումը մը փորձել, որուն մէջ տարակոյս չկայ թէ չպիտի յաջողին, բայց ինչո՞ւ պարտաւոր օտմանեան արխան թափուի եղբայրութեան պատճառով մը, մինչդեռ ուրիշ մասը իր անձին աստիճան վրայ, զի c'est le mort qui ne vient pas կ'ընէ փրանական աստիճան:

Ինչպիսիք անոնք այս գերազանց հարկին

վճարումն ետքը կամ միեւնոյն ժամանակ՝ անհրաժեշտ է նաեւ ուրիշ ոչ նուազ արդարական հարցումներ ալ ընել Արդարութեան Աստուծոյն՝ Պետք է Ապտիւլ Համիտի ցնկնաւ և մեծցուցած բոլոր ծնունդներն ալ պատժել որպէս զի թուրքիս վերջնապէս ազատի անխառնութեան, անկարգութեան ու չփոթութեան համարման շրջանին: Հետեւաբար ինչպէս ընկերութեանը կը տեսնուի թէ անպատար քանակը Սարգիսարանին կամ զովքը ձեռնարկած է մաքուր մարդաբանական բնաւարտութեան գործը ու աստար բոլոր հրէշ արարածներէն, նոյնպէս կարեւոր է դաւաններն ալ տարածել մաքրագործութեան այդ յոյժ կենսական գործունէութիւնը, ընտելի ընելու համար համարեան բնաւարտութեան սերմերը և անոնցմէ առաջ եկած հրէշները: Եւ իրեն իսկական նմանութիւնը մարդաբանական մէջ կը զգանքներն հարկ է այն առերես ալ պատճառական աստիճանի կազմելով շուտ շուտ դատել ու պատժել բոլոր վատերը, չարերը և արեւնարտները, որոնք Համիտի բնաւարտութեան գործընկերներն էին և երկրին արխանը կը ծծէին տարեկան ի վեր:

Եւ ամենէն աւելի պէտք է ամէն դատար մէջ կարողանալ բարձրացնել կամ կառավարան հանել 1895-ին ի վեր ջարդը ընող ծնողները, թէ կուսակալ, թէ միեւնոյն արքայ, թէ զաւաճում և թէ զինուորական հրամանատարները, որոնք ջարդերը և հրէշագործութիւնները կամ թիւրքերը եւս կամ չեն արգելած: Աւելորդ է ըսել թէ նոյն կերպով պէտք է պատժել ամէն գաւառի խառնակութեանը և զիկէ արդարութեանը, թուրք, քուրտ, չերքէզ, թիւրքմէն եւս, ինչ ազգի ալ որ պատկանին:

Իսկ այդ ամենէն առաջ նոյն պատժով, այն է մահուամբ, պատժուեալ անհրաժեշտ է Աստուծոյ, Տարտի, Մարաշի և վերջնապէս Կիլիկիոյ այս վերջին ջարդերուն կազմակերպիչները և իւրաքանչիւր տեղի զաւաճումն ու զինուորական պաշտօնատարները, որոնք ինչ ուղղակի թիւրքերէն չեն եղած ալ, իրենց անտարբերութեանը ու անգործութեանը զաւաճումն են այն հակամարդկային խոզիկութիւնները, որոնք զո՞ւ զայնք են իւր 15 հազար օսմ. զաւաճումն և 20 միլիոն ոսկիէն աւելի յիշխան հաւրաբանութիւններ, պատճառով օտմանաւորական թուրքերու այնպիսի արատ մը որ յանցաւորներու այդպիսի խիստ պատճառելով միայն կարենայ արեւել Նուրպի ու զաւաճումը իրենց անխառն անձինքն ինչպէս և իրենց անհրաժեշտութեանը միջեւ, երբ այս անգամ ալ անպատժու մահու ջարդը ու թաւան ընող ջարդարները: Այլ երբ ամէն գաւառի մէջ անոնցմէ 10-20 երեւելիներու գլուխները ինչպէս, այն ատեն յաւանդանքն պիտի ընէ, որ պէտք է վերջնապէս թաւալան Ապտիւլ Համիտի աս օթակապարտ չլուսնին հետ:

Ան ալ կրնայ միայն կը խաղաղի թուրքիս և կ'արարայնորէ Սահմանադրութիւնը:

ՄԱՐԿԱՆՆԱՆՆԱՆ

ԱՍՏԱՆԻ ԵՐԿՈՒՇԱՐԹԻ

ՄԱՐԿԱՆՆԱՆՆԱՆ

ՄԱՐԿԱՆՆԱՆՆԱՆ

ՄԱՐԿԱՆՆԱՆՆԱՆ

ՄԱՐԿԱՆՆԱՆՆԱՆ

ՄԱՐԿԱՆՆԱՆՆԱՆ

ՄԱՐԿԱՆՆԱՆՆԱՆ

ՄԱՐԿԱՆՆԱՆՆԱՆ

ՄԱՐԿԱՆՆԱՆՆԱՆ

ՄԱՐԿԱՆՆԱՆՆԱՆ

ՄԱՐԿԱՆՆԱՆՆԱՆ

ՄԱՐԿԱՆՆԱՆՆԱՆ

ՄԱՐԿԱՆՆԱՆՆԱՆ

ՄԱՐԿԱՆՆԱՆՆԱՆ

ՄԱՐԿԱՆՆԱՆՆԱՆ

ՄԱՐԿԱՆՆԱՆՆԱՆ

ՄԱՐԿԱՆՆԱՆՆԱՆ

ՄԱՐԿԱՆՆԱՆՆԱՆ

ՄԱՐԿԱՆՆԱՆՆԱՆ

ՄԱՐԿԱՆՆԱՆՆԱՆ

ՄԱՐԿԱՆՆԱՆՆԱՆ

ՄԱՐԿԱՆՆԱՆՆԱՆ

ՄԱՐԿԱՆՆԱՆՆԱՆ

ՄԱՐԿԱՆՆԱՆՆԱՆ

ՄԱՐԿԱՆՆԱՆՆԱՆ

ասոր թուրք խառնակներն իրենց վերջին, Ապտիւլ 12-ին սկսան աւելի գաղաւթութեան և նոյն իսկ զինուորներու օգնութեամբ այդ տեղերն ալ թաւալան և կրակելու, ու կրակէն ազատելու զգուշներն ալ Մարաշի գնդակներով սպաննել, հրդեհներն նոյն իսկ ժողովուրդներու վարժարանները և եկեղեցիներ, ուր հազարաւոր Հայեր կը պատապարտէին: Խոսքով զիստեղծ թէ այնքա խեղճ Հայերը չպիտի կորնային դարձաւ նոյն տեղերը պաշտպանել: արդեօք այս վարդապետութեան վերջն ալ պիտի ըսեն թէ Հայերը ապստամբեցան:

Փառով այս երկրորդ ջարդի պատճառին, որ Աստուծոյ հայտնութեան վերջին անկումը վճռեց, տեղեւոր իրենց թերթը և անոր Տնօրէնը է որ կը շարունակեն հոս ու այլուր մաքուր պղծութիւններու մոտ լուրերով: ջարդէն ետքը հրապարակ եղած առաջին թիւին էր որ Աստուծոյ երկրորդ ջարդը յառաջ եկաւ: ասիկա այնքան ճշմարիտ է որ որ և ևս անարկութիւն չի կրնար վերցնել: մէկ օրինակ կը բաւէ ապացուցանելու համար թէ ոչնչով ազդուած են թուրքերը այդ թերթին: երբ ան եկաւ նոյն թերթին, Մարաշի թուրքերը այնքան փոխուեցան որ ինքն քանի մը օր առաջ եկած ըլլաւ, կապակած չիկար որ հոս ալ խառնակը ի գործ պիտի դնէին իրենց սեւ ծաղիկը, բայց ասիկա ընելու ժամանակը անցած էր, որովհետեւ երրորդական մարտնասեր եկած էին:

Հակառակ Պոլսոյ մէջ տիրող ազատութեան, հոս կատարեալ բնաւարտութիւն ևս չէր: Աստուծոյն որ և է Հայ չեն թողուր որ հոս զայ, նոյն իսկ հոս զալ կը զգուշները բռնելով կը տանին: արդէն կուսակցութեանց անդամները չղթալակաւ Աստուծոյ բանտին մէջ ձեռնաւոր լով կ'անցուցանեն օրերին: մինչդեռ ըստ ջարդի կազմակերպիչ թուրքերը արձակ համարձակ հոս զաւրով կը պտտին: աստիճան վերջին թիւ ըստած իմ ծնունդը և իր համայնութիւնը փախչելու համար մալուկաւորի մը հետ սակարկած աստիճան, կը տեսնեն և կառավարութեան իմաց կուտան: կառավարութիւնը բռնելով ետ կը դարձնէ: չենք գիտեր թէ մինչեւ Աստուծոյ զաւրին: կը լսուի թէ մտաւարանէն մը ուրիշ ճամբով պիտի փախչեն եղբւր: Հոս ալ կուսակցութեան պատկանող անձներէն քանի մը հոգի բռնեցին և բանտարկեցին: Պարսկաստան վրձնակ հաստատուած ըլլալով, ոսթիկաններ իրենց ուղած մարդը կը բռնեն կը տանին և շատ մը տուներ ու խանութներ կը խուսափեն երեւակայական տնտեսութեան, մարթիները գտնուելու համար: խեղճները կարծես չեն գիտեր թէ Հայերը շատոնց է որ ձգած են այդպիսի զօրապետ գործեր: Պոլսու և Իզմիր օրինակ տեսնուած է: չէ՞ մի որ շատ մը օսթիկաններ և թուրքերու վրայէն ելան նոյն այդ տնտեսութիւնները:

Իրենց թերթին վերջին 25 ապրիլ թիւին մէջ հետեւեալ զրպարտութիւնը կը զոծէ: (Վաճառական Գաւառեան Իշախանութեան և Հնչակեան կուսակցութեան անդամներուն փոխ զրով մարթիներ և զէնք բաշխած է և երբ Գաւառեան փոխադրուեցաւ: փոխած ըլլաւ հաւկցուած է եւս:) Կուսակց հրաւիրելու այդ թերթին անօրինակ որ ապացուցանէ թէ երբ Գաւառեան մարթիներ բաշխած է և որոնք: այս Գաւառեան անուամբ խանութ մը բացուած է, ուր մաքսէն թէ զգուշները հանուած և Պոլսէն ու Իզմիրէն բերել տրուած զէնքեր ծախուած են և ասիկա ոչ թէ փոխ-զրով Գաւառեանութեան և Հնչակեան անդամներուն, այլ որոնք որ զէնք կ'ուզեն, ինչ ազգէ և ո՞վ ալ ըլլար: այս պարզ զինավաճառութիւնը խեղճութիւնով Գաւառեան մարթիներ բաշխեց զրով Գաւառեան զրպարտութիւն մըն է, որ անշուշտ իրեն չպիտի մնայ, Իստանպուլ թող վատ ըլլայ: պիտի հաւանքնայ թէ օտարապաշտումը կը զրպարտել ինչ ըսել է: Ինքը Իստանպուլ չկարող առնել զիստեղծութիւնը իր օտարութիւնը ունէր ուրիշ ազգերու վրայ, այսօր նոյն այդ հազարաւոր ոսթիկ տէր հարուստ վաճառականները ողորմութիւն կը սուրան: Աստուծոյ աստիճան ջարդէն յետոյ երբ տեսնուեցաւ որ ինքնապաշտպանութեան կորով լանջերով Հայերը յաջողած էին գտնէ եկեղեցին, դպրոցը և թաղերը մասնաւոր թուրք խառնակներն իրենց վերջին, Ապտիւլ 12-ին սկսան աւելի գաղաւթութեան և նոյն իսկ զինուորներու օգնութեամբ այդ տեղերն ալ թաւալան և կրակելու, ու կրակէն ազատելու զգուշներն ալ Մարաշի գնդակներով սպաննել, հրդեհներն նոյն իսկ ժողովուրդներու վարժարանները և եկեղեցիներ, ուր հազարաւոր Հայեր կը պատապարտէին: Խոսքով զիստեղծ թէ այնքա խեղճ Հայերը չպիտի կորնային դարձաւ նոյն տեղերը պաշտպանել: արդեօք այս վարդապետութեան վերջն ալ պիտի ըսեն թէ Հայերը ապստամբեցան:

Փառով այս երկրորդ ջարդի պատճառին, որ Աստուծոյ հայտնութեան վերջին անկումը վճռեց, տեղեւոր իրենց թերթը և անոր Տնօրէնը է որ կը շարունակեն հոս ու այլուր մաքուր պղծութիւններու մոտ լուրերով: ջարդէն ետքը հրապարակ եղած առաջին թիւին էր որ Աստուծոյ երկրորդ ջարդը յառաջ եկաւ: ասիկա այնքան ճշմարիտ է որ որ և ևս անարկութիւն չի կրնար վերցնել: մէկ օրինակ կը բաւէ ապացուցանելու համար թէ ոչնչով ազդուած են թուրքերը այդ թերթին: երբ ան եկաւ նոյն թերթին, Մարաշի թուրքերը այնքան փոխուեցան որ ինքն քանի մը օր առաջ եկած ըլլաւ, կապակած չիկար որ հոս ալ խառնակը ի գործ պիտի դնէին իրենց սեւ ծաղիկը, բայց ասիկա ընելու ժամանակը անցած էր, որովհետեւ երրորդական մարտնասեր եկած էին:

Հակառակ Պոլսոյ մէջ տիրող ազատութեան, հոս կատարեալ բնաւարտութիւն ևս չէր: Աստուծոյն որ և է Հայ չեն թողուր որ հոս զայ, նոյն իսկ հոս զալ կը զգուշները բռնելով կը տանին: արդէն կուսակցութեանց անդամները չղթալակաւ Աստուծոյ բանտին մէջ ձեռնաւոր լով կ'անցուցանեն օրերին: մինչդեռ ըստ ջարդի կազմակերպիչ թուրքերը արձակ համարձակ հոս զաւրով կը պտտին: աստիճան վերջին թիւ ըստած իմ ծնունդը և իր համայնութիւնը փախչելու համար մալուկաւորի մը հետ սակարկած աստիճան, կը տեսնեն և կառավարութեան իմաց կուտան: կառավարութիւնը բռնելով ետ կը դարձնէ: չենք գիտեր թէ մինչեւ Աստուծոյ զաւրին: կը լսուի թէ մտաւարանէն մը ուրիշ ճամբով պիտի փախչեն եղբւր: Հոս ալ կուսակցութեան պատկանող անձներէն քանի մը հոգի բռնեցին և բանտարկեցին: Պարսկաստան վրձնակ հաստատուած ըլլալով, ոսթիկաններ իրենց ուղած մարդը կը բռնեն կը տանին և շատ մը տուներ ու խանութներ կը խուսափեն երեւակայական տնտեսութեան, մարթիները գտնուելու համար: խեղճները կարծես չեն գիտեր թէ Հայերը շատոնց է որ ձգած են այդպիսի զօրապետ գործեր: Պոլսու և Իզմիր օրինակ տեսնուած է: չէ՞ մի որ շատ մը օսթիկաններ և թուրքերու վրայէն ելան նոյն այդ տնտեսութիւնները:

Իրենց թերթին վերջին 25 ապրիլ թիւին մէջ հետեւեալ զրպարտութիւնը կը զոծէ: (Վաճառական Գաւառեան Իշախանութեան և Հնչակեան կուսակցութեան անդամներուն փոխ զրով մարթիներ և զէնք բաշխած է և երբ Գաւառեան փոխադրուեցաւ: փոխած ըլլաւ հաւկցուած է եւս:) Կուսակց հրաւիրելու այդ թերթին անօրինակ որ ապացուցանէ թէ երբ Գաւառեան մարթիներ բաշխած է և որոնք: այս Գաւառեան անուամբ խանութ մը բացուած է, ուր մաքսէն թէ զգուշները հանուած և Պոլսէն ու Իզմիրէն բերել տրուած զէնքեր ծախուած են և ասիկա ոչ թէ փոխ-զրով Գաւառեանութեան և Հնչակեան անդամներուն, այլ որոնք որ զէնք կ'ուզեն, ինչ ազգէ և ո՞վ ալ ըլլար: այս պարզ զինավաճառութիւնը խեղճութիւնով Գաւառեան մարթիներ բաշխեց զրով Գաւառեան զրպարտութիւն մըն է, որ անշուշտ իրեն չպիտի մնայ, Իստանպուլ թող վատ ըլլայ: պիտի հաւանքնայ թէ օտարապաշտումը կը զրպարտել ինչ ըսել է: Ինքը Իստանպուլ չկարող առնել զիստեղծութիւնը իր օտարութիւնը ունէր ուրիշ ազգերու վրայ, այսօր նոյն այդ հազարաւոր ոսթիկ տէր հարուստ վաճառականները ողորմութիւն կը սուրան: Աստուծոյ աստիճան ջարդէն յետոյ երբ տեսնուեցաւ որ ինքնապաշտպանութեան կորով լանջերով Հայերը յաջողած էին գտնէ եկեղեցին, դպրոցը և թաղերը մասնաւոր թուրք խառնակներն իրենց վերջին, Ապտիւլ 12-ին սկսան աւելի գաղաւթութեան և նոյն իսկ զինուորներու օգնութեամբ այդ տեղերն ալ թաւալան և կրակելու, ու կրակէն ազատելու զգուշներն ալ Մարաշի գնդակներով սպաննել, հրդեհներն նոյն իսկ ժողովուրդներու վարժարանները և եկեղեցիներ, ուր հազարաւոր Հայեր կը պատապարտէին: Խոսքով զիստեղծ թէ այնքա խեղճ Հայերը չպիտի կորնային դարձաւ նոյն տեղերը պաշտպանել: արդեօք այս վարդապետութեան վերջն ալ պիտի ըսեն թէ Հայերը ապստամբեցան:

Փառով այս երկրորդ ջարդի պատճառին, որ Աստուծոյ հայտնութեան վերջին անկումը վճռեց, տեղեւոր իրենց թերթը և անոր Տնօրէնը է որ կը շարունակեն հոս ու այլուր մաքուր պղծութիւններու մոտ լուրերով: ջարդէն ետքը հրապարակ եղած առաջին թիւին էր որ Աստուծոյ երկրորդ ջարդը յառաջ եկաւ: ասիկա այնքան ճշմարիտ է որ որ և ևս անարկութիւն չի կրնար վերցնել: մէկ օրինակ կը բաւէ ապացուցանելու համար թէ ոչնչով ազդուած են թուրքերը այդ թերթին: երբ ան եկաւ նոյն թերթին, Մարաշի թուրքերը այնքան փոխուեցան որ ինքն քանի մը օր առաջ եկած ըլլաւ, կապակած չիկար որ հոս ալ խառնակը ի գործ պիտի դնէին իրենց սեւ ծաղիկը, բայց ասիկա ընելու ժամանակը անցած էր, որովհետեւ երրորդական մարտնասեր եկած էին:

Հակառակ Պոլսոյ մէջ տիրող ազատութեան, հոս կատարեալ

[illegible]

Թղթալտի և պոնչիթի անմիջական
և հիմնական դաքմանումով ապահովուած
տիեզերանոցակ **Տօքթ. Բրօք. Պանտի.**
բայի **Pozione Antisettica Bandierajol**
վկայուած Իտալիոյ բժշկական կաճառէն
Մէկ շէլի գինն է 10 ֆրանք: Կիճի առ
Գ. Քիւրքանն և Որդի, միակ ներկայաւ
հռոցիւք Թուրքիոյ, Գ. Պոլիս, Կապուսիս:
Անկախատի խան: Գաւառներէն եղած
ապպարանքներուն ծախքը 1 ֆրանք:

95-6

ՕՍՏ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆԲԱ

Վիճակ 31 դեկտեմբերի 1908

ՊԱՆ. Ա. Ա. Զ. Բ.	Օստ. Պ. Բ.
Բաժինք չգանձուած	5,500,000 —
Մնացորդ ի Կ. Պոլս	3,983,203 09
Պատկան արժէքով	1,000,574 12
Չանպան արժէքով	2,514,013 —
Գանձելի փոխանակարկը	3,523,786 79
Ընթացիկ հաշիւը կայս.	
Գանձուած — պարտականք	2,594,704 07
Ընթացիկ հաշիւը գանձուած — պարտականք	2,790,221 73
Փոխառուութիւնը արժէքով	
Քղծոց եւ վաճառաց	4,771,741 91
Անշարժ եւ շարժուող գոյք	293,210 09
Զանազանք	37,269 02
	27,008,722 82

ՊԱՐՏԵՐ	
Դրամագումար	11,000,000 —
Պատկան արժէքով չըրպարուած թեան ի Կ. Պոլս եւ ի մասնաճիւղ	924,045 —
Վճարելի փոխանակարկը	1,211,324 33
Ընթացիկ հաշիւը գանձուած — պարտականք	1,349,205 65
Դրամական արժէքով գործարկանքներ	10,759,687 18
Վճարելի շահաբաժինք	9,707 78
Կանոնական պահուստ	1,098,012 —
Զանազանք	656,740 88
	27,008,722 82

Վաւերացեալ ճշգրտութեամբ քստ օգոստոսաց Տօրէն Հայաստան Ընթ. Տօրէն Ա. Կ. Ս. Ս. Օ. ՊԱՆԲԱ Ժ. ՏԻՃԻՍ

PHOENIX ASSURANCE LD. Co

"ՖԻՆԻՒԲԱ"

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՐԵՆՍ 1782ԻՆ

ԿԸ ԳՈՐԾԵՒ Ի ՊՈԼԻՍ 1869ԻՆ Ի ՎԵՐ

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՆԳՈՎԱԳՐ. ԸՆԿ

Դրամագումար եւ պահուստի դրամ Անգլ. ոսկի 4,213,000

ՖինիւբԱ ստակ հրկեանի դէմ Ապահովագրական Ընկերութիւն մըն է, ծառայութիւն իր պատուաւորութեամբ եւ վստահեցնել իր անվտանգութեամբ վճարումներով:

ՖինիւբԱ կ'ապահովագրէ հրկեանի եւ կայծակի դէմ ամէն տեսակ անշարժ եւ շարժուող ստացուածք, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով:

Ընկերութեան նստավայրն է ԵՐԿՈՒՇԱՔԻ ԲՈՒՆԱՐԻՆ ԵՒ ԱՆՏԻՃԱՆԱՆ ՀԱՏՈՒՅՈՒՄ ՎԵՐԱՍՈՒՅ

Տարող վճարումն է առաւել քան 270000000

անգլիական ոսկի:

Ընդհանուր գործակալ Պոլսի եւ գլխաւոր Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Վերալիս խան, Պանկ Օրոնսի մօտ, Ղալաթիա:

ԱՌԵՆՔԻ ՊԱՆԲԱ

ԴՐԱՄԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ ԱՄՈՂԱՊԵՆ ՎՃԱՐՈՒՄ 50,000,000 Տրաքի

ԿԵԴՐՈՆԱՅԵՂԻ ԱՌԵՆՔԻ

Մասնաճիւղեր ունի Կ. Պոլս եւ գրասենեակներ Ղալաթիայ եւ Պոլսի խոզր Լեմոն, Ազնաւագրի, Գանձի, Սեյա-նի, Իզմիր, Պերսի, Բաքու, Վոյ, Երւ, Բալաւար, Բանկ եւ Գանձի (Կրեմ):

Դրամագումարի եւ աւանդ ձեռնած գումարն ու արժէքով թիւներն արժէքով, Օգոստոս ամսուն, կը հասնի 280,000,000 տրաքի:

ԱՌԵՆՔԻ Պանքան կը զբաղի Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններով: Փոխառութիւններ կ'ընէ վաճառքներ, ար-

ժեթագրութեամբ վրայ եւ Երասկան Թուրքիայ վրայ զաշուած փոխանակարկներ կ'ընէ:

ԱՌԵՆՔԻ Պանքան հաշուաւորներ կը բանայ, չէքեր, վարկադրներ կը հանէ, ներառական հրամանով վճարումներ կը կատարէ Թուրքիայ քաղաքներ, քան եւ արտասահմանի մէջ: Սակարանական հրամ. մներ կը կատարէ, թէ՛ մեր կողմէ արտակին եւ թէ՛ արտաքին հրապարակներով վրայ, յաճախարարներուն շտապ նպաստաւոր կ'ընէ:

Ետեւ փաշայ վարձքի մը փոխարէն արժեթուղիներ կը դարձնէ, աւանդի ձեռք եւ ձեռքած անոնք եւս աւանդելու պայմանով: Ամէն կարգի կ'ընենք կը զանազան գործերով թիւներ կը կատարէ, ԱՌԵՆՔԻ Պանքան հաշուաւորներ արժէքով փոխանակարկներ կը ընէ արտակին խոզր, փաշայ վարձքներով:

Աւանդի ձեռք ԱՌԵՆՔԻ Պանքան իր ամեն կ'ընէ գումար գրում եւ արժեթուղի, առ առկա ենք վճարելով:

Ուղղուած աստիճան գումար օգտուածքն է 3 1/2 %

Վեց ամսական հաճաք 3 1/2 %

Մէկ տարեկան 4 —

Մի քառասուն 5 —

Աւանդ ձեռքուած դրամներ կը վճարուին այն դրամով որով Պանքան ձեռնած են: Տեղիներ կը վճարուին ամէն տարուան Յունուար 2ին եւ Յունիս 1ին:

Մասնաւոր տեղեկներ 4 1/2 % տեղեկներ ԱՌԵՆՔԻ Պանքան իր յաճախարարներուն մէջ փոքր գումարներով ունենալով եւ փոխառելով ամէն դրամներն ընտելի, անոնք արտադրութեան տակ կը դնէ մասնաւոր աւանդներու տեղեկներ, քանց մէջ կ'ընեն արժանագրի աւանդներ 100 ոսկիի աւանդ. գումար մը: Այդ գումար 4 1/2 % տեղեկ կը դնէ եւ մասնակ վճարումներ կը կատարուին, առանց 52 գրուած տեղեկներով:

ԹԵՐԵՐՈՒՆ "ՍԵՐԻՍԻՒՆ" (15)

ՀԱՍԻՏԵԱՆ ԲԵՐԻՍԸ

ԴԵՐԵՂ FOL SC ՌԵԿԼԱ

ԳԼՈՒԽ Ե.

Ա. ՊԱՆԻՒԼ-Ա. Ս. Ս.

ԱՌ ԹԵՐԵՐՈՒՆՈՒՄ ՊԱՏԵՐԱՅՈՒՆ

Թուսից ներկայացուցիչներն էին Կորչաքոֆ իշխանը, Շուվալով կոմսը եւ պատան Ուլարիլ: Միւս տէրութիւնները, Անգլիա, Ֆրանսա, Գերմանիա, Աւստրիա եւ Իտալիա ալ քրեական լիազորներ զբաղեցնէին:

Մէջմէջ Ալի փաշան իր լիազոր զրկելով Պերլին, Համիտ կը խորհէր որ ան գերման ծաղում ունենալուն համար, լաւ ընտել ներութիւն պիտի գտնէր Պերլուր իշխանին կողմէ: Հակառակ էր որ պատահեցաւ:

Իրաւ է որ Մէյմէտ Ալի փաշան, համեստ դերակի մը զաւանդ, գերմանական ծաղում ունէր, բայց պէտք չէ մոռնալ որ կրճատիւն եղած էր: Այդ պատճառաւ գերման ապստակներին իրեն հետեւ պահեց զայն, եւ Պերլուր իշխան տարադուրեւ լուսնեան դատաւարացի թուրք մարէշալը, Վեհապաշտի առաջին նիստին մէջ իսկ:

Այս իրողութիւնը, առաջին անգամ կով, մեծ կարեւորութիւն մը ունենալ չի թուիր, սակայն ի վեր կը հանէ Սուլթանին քաղաքականութիւնը, որ նախ արժուէր ըլլալ իստի կարգի պիտի փոխուէր: Նոյն կրթը Սուլթանը տեղեկ ըլլաւ այն միտքի թափանցողութեան, որոնք Գերմանիայ արքային մէջ կը տրեւնէին, հաւատարմաց իր զրկելի պիտի զգուշանար, թէ եւ գերմանական ամեն նամակ արժանիքներ ունեցած ըլլաւ ան:

Պերլին գումարում վեճաբողոյն մէջ կատարուած խորհրդակցութիւններով փոփոխութիւններ ներմուծուեցան Այ-Սթեֆանոյի դաշնագրին մէջ, որուն ըստ վաճառական անշուշտ տեղեկին էր մեր

ԹՈՄԱՍ ՈՒՆԼԵՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ԵՆՈՒՄԻՆ

Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլս եւ Օստիայի

Անունք	Թոն	Անունք	Թոն	Անունք	Թոն	Անունք	Թոն	Անունք	Թոն
Ալաւան	1069	Տիւս	4311	Հիւսալի	1531	Մարսիլ	3709	Սարֆ	1119
Ալքէն	3607	Տոմի	938	Հիւսալի	3720	Մարսիլ	3557	Տիւս	1735
Անէն	1541	Տուր	2383	Հորաթի	1600	Միւ	1057	Սիւլի	119
Ալիսո	2277	Տրաք	1713	Հուսպէ	595	Միւսիլ	3419	Սիւլի	1203
Պասան	1822	Տիւս	504	Հուսալի	2354	Միւսիլ	3419	Սիւլի	1323
Պորոս	1264	Հիւս	3464	Հուսալի	5540	Միւ	1933	Սիւլի	1546
Պերֆի	4481	Հիւսալի	1520	Հիւսալի	1080	Միւ	4100	Սիւլի	3327
Դիւր	1371	Հիւսալի	1841	Հիւսալի	1053	Միւ	4036	Սիւլի	1470
Դիւր	1837	Հիւսալի	954	Հիւսալի	2307	Միւ	1535	Սիւլի	242
Դիւր	1244	Հիւսալի	1828	Հիւսալի	1700	Միւ	1637	Սիւլի	1914
Դիւր	1094	Հիւսալի	349	Հիւսալի	1053	Միւ	510	Սիւլի	1289
Դիւր	2729	Հիւսալի	4582	Հիւսալի	2272	Միւ	3329	Սիւլի	2391
Սուլի	1831	Հիւսալի	3060	Հիւսալի	1643	Միւ	1553	Սիւլի	1350
Դիւր	4235	Հիւսալի	1143	Հիւսալի	3191	Միւ	1613	Սիւլի	1200
Դիւր	2905	Հիւսալի	1011	Հիւսալի	724	Միւ	1789	Սիւլի	
Դիւր	895	Հիւսալի	1895	Հիւսալի	1273	Միւ	136	Սիւլի	

Ընդհանուր վաճառքով Հըլլին հոս հասած են.

«Ալքէն» շոգենաւ, նաւապետ Պանալի:

«Ալքէն» շոգենաւ, նաւապետ Հիւր:

Ընդհանուր վաճառքով Հըլլին հոս կը սպասուին.

«Թոր» շոգենաւ, նաւապետ Զեքար, մայիս 21ին:

Գիմել Գործակալներուն՝ Յ. Հիւս ԷՆՈՒՄԻՆ

Թիւ 22—24, Բիւրիւ Միւսիլ խան, Ղալաթիա: 10

Ընթերցողներուն մեծ մասը, բայց աւելորդ չենք նկատել քաղաք մը ընել անկէ, այս աշխատանքներով իրականութեամբ կ'արձանագրեն համար:

Արեւիկա, ազատագրուած, Նիլը եւ չորաբնոյց: Սեւ Լեւ իր անկախութիւնը ստացաւ եւ Բ. Դրան կողմէ ճանչցուեցաւ, ու Սեյիվարիին հետ մէկտեղ ձեռք բերաւ մէկ երրորդ մասը այն հողին զոր սահմանած էր Այ-Սթեֆանոյի դաշնագրով: Պերլուրի կողմէ մասերու բաժնուեցաւ. հիւսալիին մասը կը ձեռնարկէ իշխանապետութիւնը, իսկ հարաւային մասը՝ ինքնիշխանութեան նախնիք մը, Արեւիկեան Բուսիլի անունով: Թուսիսի մարդու եւ զրամի իր զօնողութիւններուն փոխարէն իր անկախութիւնը միայն ձեռք բերաւ, եւ Պերլուրի պէտք ըստ իր անկախութեան նախնիքներուն ձեռնարկարար նախնիքներին տեղ Տօրոնայի ճանապարհով արտագրուեց իրեն:

Թուսիս նորէն կը տրամադրուի Պերլուր, զոր իր ձեռքին ստած էին Բարդի դաշնագրով. նաեւ կարծիք, Արաւանն ու Պանթալ իր կ'ըլլար, այս վերջինը աւելորդ նախնիքներ հաշակուելով:

ԱՆԱՐԻՆՈՒԹԵԱՆ ԶՈՒՆԵՐ

Անարին, ահար, վառար ժարդոյ պիտի չհանգիպէ այլ եւս եթէ այս կարգի անձիք փորձեն անվտանգութեամբ ԲԵՐՈՒՄԻՆ ՏԸ ՖԵՐ ՌՕ-ՊԻՆԸ որ ամբողջութեամբ մասնաւոր եւ ոյժ է. զ'արժէքն զոյն զեմքեր ու զոգտող ծուկներ, ամիս Իր փաշ գործածեցէք ԲԵՐՈՒՄԻՆ ՏԸ ՖԵՐ ՌՕ-ՊԻՆԸ եւ դուք իսկ պիտի չհաւատար ձեր զեմքն կայստատութիւնը միայն նոյն կաշառութեամբ ու ձեռք:

Կերուն երեւաւորութեամբ փոքր տեսնելով, Բարդի ԲԵՐՈՒՄԻՆ Ահար զեմքն որ իրեն ներկայացուած հաղարար զեմքն մէկուն իսկ հաւանութիւն չէ ատր: Զրուստական ներողութեամբ լանձնարարած է ԲԵՐՈՒՄԻՆ ՏԸ ՌՕ-ՊԻՆԸ ամէն անոնց որոնք անտրիւնութիւն էր ստաւային, ահար, վառար են եւ տրուէին մը կ'ըսուէին. կրնէր արքային զի հիւանդութեանց համար մասնաւոր փաշ զեմքն է, որ իրեն կ'ըսուէին աւանդ եւ շատ մը անգամներ հետեւութիւններուն առաջը կ'առնէ: Փոքրիկ տղոյ՝ այ կըրնայ արուել կատարելապէս անհոգութեամբ: Կ'ըսուէին մեծ զեմքներուն եւ միւրս. նոյններու մէջ, ՌՕ-ՊԻՆԸ (Robin) անունը մի' մասնաւոր պահանջէ:

Khedivial Mail Line (ԲԵՐՈՒՄԻՆ ՄԵՂԻ ԼԱՅԻՆ)

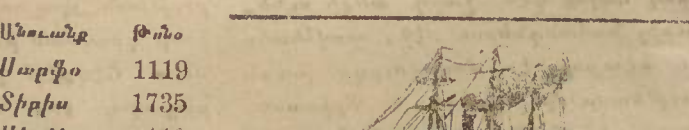
Շաբաթական ամենեւն արագ երթելիք Պոլս եւ Ադրիանոպոլիս միջեւ:

«Օսմանի» շոգենաւ, նաւապետ Կարթէլի, կրտսեր, 16 մայիս 1909 (Ը. Ե.), կէս օրին Ադրիանոպոլիս հոս կը ժամանէ. իսկ երեքշաբթի 18 մայիս 1909 կէս օրին ետքը ժամը 3ին պիտի մեկնի Ադրիանոպոլիս, հանգիպելով Իզմիր եւ Պերլին:

ՍՈՒՐԻՆՈՅ ԳԻՄԵԼ

«Ասուս» շոգենաւ, նաւապետ Վալարի մայիս 22ին ճամբայ պիտի ելլէ զեմքն Կիլիկիոյ, Տարսուսի, Մարսիլի, Իզմիր, Սազը, Հոդոս, Մէրսին, Իսթանբուլ, Սուրիական Տիւրքիայ, Պերլուր Հայֆա, Եմիս, Բորթ-Սալա եւ Ադրիանոպոլիս:

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կ'ընտանեկան, Ղալաթիա, քաղաքի մը, Մէյմէտ իշխան, իսկ մասնաւորաբար՝ Պոլս, Վալիաթ Սուլթան խան:

ԵՐԿՈՒՇԱՔԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ԲԱՐՈՒՄԻՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱՅԱՆ

Ն. ԲԱՐԵՆԻՆ ԸՆԿ. ՍՊԱՍՈՒՄԱՆ ԵՐԿՈՒՇԱՔԻ

Մայիս 18ին, Ժամը, Սեւ ծովէն

Մայիս 25ին, Սիւլիի, Մարսիլի, Եմիս, Ին, Գիւլի, Սեւ ծովէն

Մեյմէտ իշխան

Մայիս 19ին, Ժամը, Մուսանիա եւ Մարսիլի:

Մայիս 25ին, Իսթանբուլ, Սեւ ծով

Ա. կարգ Բարդի համար 200 ֆր.

Բ. » Մարսիլի » 180 »

Բ. » Բարդի » 150 »

Բ. » Մարսիլի » 120 »

Ա. կարգ Լոնտոնի համար 243.35 ֆր.

Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տեղեկ ճամբայ):

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործա-

կալին՝ Բիւրիս, քաղաքի մը:

Ն. ԲԱՐԵՆԻՆ

Մայիս 25ին, Իսթանբուլ, Սեւ ծով

Մայիս 25ին, Իսթանբուլ, Սեւ ծով

Մայիս 25ին, Իսթանբուլ, Սեւ ծով

Մայիս 25ին, Իսթանբուլ, Սեւ ծով

Մայիս 25ին, Իսթանբուլ, Սեւ ծով

Մայիս 25ին, Իսթանբուլ, Սեւ ծով

Մայիս 25ին, Իսթանբուլ, Սեւ ծով

Մայիս 25ին, Իսթանբուլ, Սեւ ծով